

JOE BIDEN

PROMISIUNILE
MELE

Despre viață și politică

Traducere din limba engleză de
RUXANDRA TOMA

ORION

Colecție coordonată de Laura CÂLȚEA

Redactor: Oana IONAȘCU

Referent: Anca STANCU

Lector: Georgiana PARASCHIV

Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BIDEN, JOE

Promisiunile mele : despre viață și politică /
Joe Biden; trad. din lb. engleză: Ruxandra Toma. -
București: Nemira Publishing House, 2021
ISBN 978-606-43-1215-0

I. Toma, Ruxandra (trad.)

821.111

Joe Biden

PROMISES TO KEEP

On Life and Politics

Copyright © 2007 by Joseph Biden

This edition is published by arrangement with
Sterling Lord Literistic, Inc. and ANA Sofia

Cover photograph: David Lienemann/The White House/Getty Images

© Orion, 2021

ORION este un imprint al Grupului editorial **NEMIRA**

Tiparul executat de tipografia ART GROUP PUBLISHING

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-1215-0

CUPRINS

<i>Prolog</i>	9
1. <i>Impedimenta</i>	29
2. Neilia	62
3. Ceva durabil.....	86
4. Se deschid ușile	111
5. Doar șase luni	145
6. Începutul.....	150
7. Jill.....	179
8. Tranziții.....	200
9. N-are ce rău să ne facă.....	231
10. Lupte intelectuale.....	270
11. Trebuie să câștigi.....	308
12. Cum mi-am dorit să fiu.....	340
13. Doar timpul ne va lămuri.....	364
14. Implicare.....	382
15. Efortul dă roade.....	413
16. Noi oportunități.....	462
17. Întunericul.....	496
18. Consințământul în cunoștință de cauză al poporului american	519

19. Greșeala mea	543
20. De ce?	562
21. Promisiunile mele.....	570
<i>Mulțumiri</i>	581

PROLOG

Am descoperit primul principiu al politicii, principiul ei fundamental, prin anii '50, în bucătăria bunicului meu, pe când nu aveam decât vreo doisprezece sau treisprezece ani. Ne mutaserăm de curând în Delaware, dar, aproape în fiecare zi de vineri, mama și tata ne urcau pe toți în mașină – adică pe mine, pe sora mea, Val, pe fratele meu, Jimmy, și pe Frankie cel mic – și ne duceau în Scranton, Pennsylvania, ca să petrecem weekendul la bunicul Finnegan. Aveam la dispoziție toată ziua de sâmbătă ca să mă joc cu vechii mei prieteni din cartier – ne jucam baseball, baschet, de-a hoții și vardiștii. În pauzele dintre jocurile astea, dădeam câte o fugă până la Green Ridge Corners și intram în prăvălia Handy Dandy, de unde ne luam capse pentru pistoalele de jucărie, sau ne duceam la Pappsy's ori la Simmey's după acadele ieftine. Simmey's era chiar lângă agenția de asigurări Joseph Walsh, așa că treceam mereu pe lângă vitrina în care era un crucifix mare. Nu ni se părea deloc ciudat sau neobișnuit să vedem un crucifix în sediul vreunei firme. Mulți dintre oamenii care intrau la Joseph Walsh erau irlandezi catolici, la fel ca noi. Nici nu ne gândeam la asta. Aveam impresia că majoritatea copiilor din cartier erau catolici și știam cu toții ce se așteaptă de la noi. Dacă se întâmpla să vedem o călugăriță pe drumul spre Simmey's,

ne scoteam șepcile – „Bună ziua, soră!” – și îi țineam întotdeauna ușa. Preoții erau, de asemenea, o prezență obișnuită în cartier și le acordam tot respectul cuvenit. Poate se cam plângea bunicul de Monseniorul Vaughan, care îi cerea să doneze bani ori de câte ori îl întâlnea, însă nu exista om în Green Ridge care să treacă pe stradă pe lângă un preot fără să-l salute zicându-i: „Bună ziua, părinte!”

Majoritatea afacerilor din Green Ridge aveau peste cincizeci de ani, când apariția primelor tramvaie electrice a dus la dezvoltarea acestor zone dens populate, iar irlandezii ingenioși au putut să meargă cu familiile la iarbă verde. Mama mea intrase în multe dintre magazinele acelea pe vremea copilăriei sale.

După ce ne cheltuiam la Simmey's toți banii puși deoparte pentru dulciuri, Charlie Roth, Larry Orr, Tommy Bell și cu mine ne duceam uneori la cinematograful Roosie¹, unde vedeam două filme cu doar doisprezece cenți – de obicei westernuri sau filme cu Tarzan.

Dacă mai aveam ceva timp de pierdut după film, atunci puteam să ne ducem la prăvălia domnului Thompson. Domnul Thompson ținea acolo o maimuță vie, așa că merita să intrăm la el, chiar dacă nu mai aveam bani de acadele. Se întâmpla să mai zăbovim și în fața cofetăriilor Evelyn și E-Paul's, sperând că vom simți aroma prăjiturilor și a înghețatei preparate chiar acolo. Dar când soarele se apropia de asfințit, Charlie, Larry, Tommy și cu mine porneam spre casele noastre, luând-o pe East Market Street către râul Lackawanna. De-a lungul malului pe care mergeam se înșirau niște copaci piperniciți, de vreo doi metri și jumătate înălțime, iar noi ne agățam de crengile lor, reconstituind scene din filmele cu Tarzan pe care tocmai le văzuserăm. Cea mai mare aventură era să traversăm râul în fugă,

¹ Roosevelt Theatre din Scranton (n. tr.).

pășind pe o conductă cu diametrul de doar patruzeci de centimetri. Știam că n-ar fi trebuit să facem asta; în anii cincizeci, în râul Lucky se vărsa apa menajeră din oraș și era tare murdar. Părinții ne spuneau mereu să nu ne apropiem de el. Dar cine ar fi putut ști ce facem, atâta timp cât nu cădeam? Că doar alergatul pe conducta aceea nu putea fi considerat un păcat de moarte.

Se făcea aproape ora cinei când terminam cu joaca la râu, așa că grăbeam pasul și o luam pe alea din spatele Richmond Street, unde nu erau decât niște garaje mici. Împreună cu Tommy alergam pe acoperișurile acestora și săream de pe unul pe altul. „Jos e mlaștină. Ajungi acolo și mori – te mănâncă aligatorii!“ De obicei, Charlie și cu Larry își încercau norocul cu aligatorii. Câteodată se mai întâmpla ca vreunul dintre oamenii care locuiau pe Richmond Street să deschidă geamul din spatele casei și să răcnească la noi: „Ia dați-vă jos de pe garaje, măi, băieți!“ Era aproape întuneric când Charlie, Larry, Tommy și cu mine ajungeam acasă în zilele acelea de sâmbătă.

Însă duminicile erau diferite; erau zile dedicate familiei. De dimineață ne duceam la biserică și luam parte la liturghie. Nu eram întrebat dacă vreau sau nu să merg. Tot clanul Finnegan se urca în mașină și mergea la St Paul, care mie mi se părea mereu un fel de prelungire a casei noastre. Deja cunoșteam întrebările din *Catehismul de la Baltimore*¹: Cine ne-a făcut?... Cine este Dumnezeu?... Ce este acela un duh?... Ce înțelegem prin afirmația „Dumnezeu este bun“? Și știam răspunsurile: Cuvântul Domnului este drept; și toată munca Lui este făcută cu credință. Domnul iubește milostenia și judecata dreaptă; mila Lui umple pământul. Cunoșteam tot

¹ Catehism pentru copiii catolici, utilizat în SUA, bazat pe *Micul catehism* (1614) al Sfântului Robert Bellarmin (n. red.).

catehismul. Învățasem pe de rost Tatăl Nostru și Crezul Apostolilor. Fusesem deja la prima spovedanie. Bunicul Finnegan mă învățase rugăciunea rozariului. Și, în fiecare seară când îl sărutam de noapte bună, bunicul îmi aducea aminte: „Nu uita, Joey, să spui trei Ave Maria pentru puritatea sufletului și a simțurilor.“ Abia după multă vreme am înțeles că se referea la castitate. La început mă gândeam că vorbea despre noblețea sau puritatea unei cauze, idei care aveau legătură cu predicile pe care le ascultam la biserică. Era vorba mai degrabă despre fapte bune decât despre a fi bun.

După liturghie, Finneganii și prietenii lor se adunau la casa bunicului meu de pe North Washington Avenue 2446, la capătul liniei de troleibuz. Mâncarea era deja în cuptor, la încălzit, așa că femeile se odihneau în sufragerie, pipăind fața de masă din dantelă și luând ceaiul.

Între timp, bunicul, amicii lui din cartier, uneori câte un coleg de la ziarul local *Scranton Tribune* și unchiile mei din partea mamei, Jack și Boo-Boo, se instalau la masa din bucătărie și stăteau acolo în lumina blândă a după-amiezii, discutând despre sport și politică. Bărbații aceia erau oameni educați, informați și eclecticici – și le plăcea nespuse de mult să polemizeze. Se certau pe probleme de politică locală, pe probleme de politică națională, pe probleme de politică internațională, Truman *versus* MacArthur, Truman împotriva companiilor siderurgice. Erau democrați de-ai lui Truman, muncitori în fabrici sau fii de muncitori, dar recunoșteau că poate Truman mersese prea departe când încercase să preia controlul asupra oțelăriei private Youngstown Steel¹. Curtea Supremă a avut, probabil, dreptate când l-a

¹ Inițiativă avută în 1952, în timpul Războiului din Coreea, pentru prevenirea grevelor, care ar fi dus la o criză în domeniul apărării (n. tr.).

împiedicat s-o facă. Președintele e președinte, nu dictator. Decizia lui de atunci părea să contrazică valorile americane. Bine măcar că a avut decența să fie sincer în privința planurilor sale. Asta le plăcea cel mai mult la Harry Truman: nu recurgea niciodată la subterfugii. Își cunoștea bine locul, știa ce se așteaptă de la el și nu se temea s-o spună. Oamenii care stăteau la masă cu bunicul nu aveau încredere în noul purtător al stindardului democrat, Adlai Stevenson. Li se părea puțin cam moale. Erau chiar dispuși să-i acorde lui Eisenhower prezumția de nevinovăție; la urma urmei, fusese erou de război. Tatăl meu, care nu prea lua parte la discuțiile acestea, avea încredere în Ike pentru că acesta reușise să câștige un război intermediind negocierile dintre aliații occidentali și orgoliile nemăsurate ale lui Franklin Roosevelt, Winston Churchill, Charles de Gaulle, dintre orgoliul feldmareșalului Montgomery și al generalului Patton. Tata credea că Eisenhower era un om cu greutate, un adevărat lider. Însă cei din familia Finnegan, familia mamei mele, nu erau de acord cu politica lui Ike.

Torentul acesta de vorbe mă atrăgea întotdeauna în bucătăria bunicului și, chiar dacă eram mult prea tânăr ca să mi se permită să iau parte la discuțiile lor, nu deranja pe nimeni dacă mai stăteam și eu pe acolo, ascultând ce vorbesc. Nu mă dădeau afară din bucătărie nici măcar când ajungeau să dezbată problemele de natură locală – ce se mai întâmpla prin Scranton și prin Lackawanna County –, iar controversalele deveneau și mai aprinse. Mi-aduc aminte că într-una din duminicile acelea discutau despre un politician local – Patrick îi ziceau ei –, un irlandez cu vorba dulce, prieten cu biserica, prieten cu omul muncitor, prieten cu vecinii, prieten cu toate rudele – poate prea prieten. Presupun că partizanatul politic al acestui Patrick

(chiar și pe vremea patronajului¹) a atras deseori atenția presei locale. Unii dintre cei mai tineri credeau că venise vremea ca Patrick să facă un pas în spate și că acum era momentul să se înnoiască organizația din Scranton a Partidului Democrat. Însă eu am observat că bunicul îi lua apărarea lui Patrick, chiar și atunci când prietenii lui nu mai conteneau cu acuzele. După un timp, bunicul a încetat să-l mai apere și a făcut ceva ce nu mai făcuse niciodată – s-a întors spre mine și mi-a zis:

– Probabil că te întrebi de ce bunicul îl place pe Patrick.

– Ba nu, bunicule. Nu, nu, nu.

– Dar ție îți place de domnul Scranton², nu-i așa, dragule?

Ce era să răspund? Nu se cuvenea să minți atunci când stăteai la masa bunicului Finnegan. Din punctul meu de vedere, William Scranton era un cetățean absolut remarcabil. Genul de om respectat de tatăl meu. Domnul Scranton se trăgea chiar din familia care întemeiase acel oraș. Și fusese aviator în timpul războiului, la fel ca unchiul meu erou. Plus că avea o educație solidă și era un mare susținător al drepturilor comunității din care făcea parte.

– Păi, cam da, bunicule. Îmi cam place de el.

– Ei, uite, Joey, am să-ți zic eu care-i diferența dintre Patrick și Bill Scranton. Când eu îi cer lui Patrick să-mi facă un serviciu, el ar putea să mă refuze. Ar putea să mă privească în ochi și să-mi spună: „Scuze, Ambrose, dar am să te dezamăgesc.“ Și pot să mă împac cu asta. Orice ar avea de zis, Patrick mi-ar zice drept în față. Poate n-aș fi mereu de acord

¹ Patronaj politic – practică veche în politica din SUA și nu numai, care se referă la influențarea tuturor domeniilor de activitate prin partizanat politic și nepotism, neglijând meritocrația (n. tr.).

² William Scranton (1917-2013), guvernator al statului Pennsylvania (1963-1967) din partea Partidului Republican (n. tr.).

cu el, dar măcar mă prețuiește suficient de mult cât să fie direct cu mine.

Bunicul mi-a făcut un semn să mă apropii, apoi m-a luat de mijloc și m-a strâns în brațe.

– Știi tu, Joey, unde locuiește familia domnului Scranton?

Îmi și imaginaș casa în care ar fi locuit familia lui Scranton: un adevărat conac. Și bunicul mi-a mai zis:

– Aș putea să-l sun chiar acum și să-i zic: „Bună ziua, domnule Scranton, sunt Ambrose Finnegan, de la *Tribune*. Am o problemă. Pot să vin să discut cu dumneavoastră?” Și el mi-ar răspunde: „Sigur că da. Vino, Ambrose, te aștept.” Extrem de politicos, nu se poate mai politicos de atât. Și eu aș urca toate treptele alea mari de la intrare și aș bate la ușă și valetul lui mi-ar deschide. Apoi valetul ăla m-ar invita să intru. Și mi-ar lua haina. Și după aia m-ar conduce în bibliotecă și mi-ar oferi un pahărel cu brandy.

Habar n-aveam eu la vremea aia ce fel de băutură e brandy-ul, iar bunicul nu s-a oboșit să-mi explice. Dar tot mi se părea că ar fi ceva destul de bun.

– Și după aia și-ar face apariția și domnul Scranton și m-ar întreba: „Care-i problema, Ambrose?” Și eu i-aș spune care-i problema. Și el ar spune că mă ajută bucuros.

Și chiar în secunda aceea bunicul a ridicat mâna și m-a lovit între omoplați. Atât de tare m-a lovit, că m-a speriat. Mă gândeam că s-o fi supărat pe mine, că îl dezamăgisem cumva. Și am simțit cum încep să-mi ardă obraji. Dar bunicul continua să vorbească:

– „Ambrose, mi-ar zice el, aș fi bucuros să te ajut.” Ascultă la mine, Joey, abia după ce mi-aș lua haina, aș ieși pe ușă și aș ajunge la treptele de la intrare, abia atunci aș simți fiori pe șira spinării.

– Știi tu, Joey, cum zicem noi, irlandezii, unui asemenea om? m-a întrebat unul dintre unchi. Îi zicem bogătan chitros.

Bunicul nu și-a luat deloc ochii de la mine și nici nu s-a uitat la unchiul meu.

– Ține minte ce-ți spun eu acum, Joey: oamenii de felul domnului Scranton nu s-ar purta niciodată cu prietenii lor de la club așa cum se poartă cu oamenii de pe stradă. Ei cred că politica este sub demnitatea lor. Ei cred că politica este doar pentru polonezi și pentru irlandezi și pentru italieni și pentru evrei, așa că lor le este permis orice.

Știam că Ambrose Finnegan era democrat și cam avea pică pe elita din orașul Scranton, dar tot nu înțelegeam de ce ar trebui să-i respingem fără discuție pe toți Scrantonii acestei lumi. Tata zicea mereu că nu poți trage pe cineva la răspundere pentru că e bogat. Însă am priceput că bunicul încerca să mă învețe ceva mai profund decât împărțirea societății în clase.

Voia să mă facă să înțeleg două lucruri importante. În primul rând, faptul că nimeni, niciun grup social, profesional sau cum ar fi el, nu este mai presus de altul. Funcționarii publici sunt obligați să se poarte frumos cu toată lumea, indiferent dacă le convine sau nu ce aud. Iar în al doilea rând, faptul că politica este o chestiune de onoare personală. Omul trebuie neapărat să facă ce a promis. Dacă îți dai cuvântul, atunci trebuie să ți-l ții.

De când mă știu, am un fel de viziune cumva mai romantică despre cum ar trebui să fie politica – despre cum ar putea să fie. Cred că, dacă faci politică în mod corect, poți realmente să îmbunătățești viața oamenilor. Iar integritatea este miza minimă care ți se cere pentru participarea la acest joc. La aproape patruzeci de ani de când am intrat în politică, încă mă fascinează multitudinea posibilităților pe care

le ai la dispoziție atunci când te-ai pus în slujba cetățenilor. De fapt, eu chiar cred – la fel cum credea și bunicul meu – că profesia pe care mi-am ales-o reprezintă o misiune nobile.

Încă din copilărie mi-am imaginat ce fel de om voiam să devin, imagine pe care mi-am completat-o cu ajutorul mamei și al tatălui meu, cu ajutorul învățăturilor din școlile catolice la care am fost, cu ajutorul poveștilor auzite despre eroul familiei noastre (unchiul Bosie, pilot doborât în Al Doilea Război Mondial), dar și prin credința nestrămutată în viitorul meu. În perioada adolescenței și în anii mei de facultate, au existat mulți bărbați și femei care au transformat această țară – Martin Luther King Jr., John F. Kennedy, Robert Kennedy – și mă simțeam subjugat de elocința lor, de convingerea cu care vorbeau, de visurile lor imposibile, dar de dimensiuni gigantice. Știam că vreau să iau parte la această transformare. Nu știam cum anume, nu aveam niciun plan, dar voiam să iau și eu parte la ea. Întâmplarea a făcut ca, în tinerețe, să mi se deschidă oportunități politice absolut surprinzătoare. Iar atunci eu nu am ezitat și le-am dat curs, deoarece știam deja ce trebuia să fac – cum anume trebuie să procedez – ca să profit de ele.

Când îmi amintesc de primele mele discursuri politice, îmi dau seama acum că nu doar Dr. King și cei doi frați Kennedy m-au inspirat și m-au încurajat să îmbrățișez această carieră. Mai degrabă pot spune că am fost influențat de bunicul meu, care nutrea convingerea simplă conform căreia bunăstarea țării noastre depinde de șansa de a avea lideri cinstiți, direcți, care să nu se ascundă după deget:

„Oamenii nu știu în cine sau în ce să mai creadă și, cel mai mult și mai mult, se tem să aibă încredere în politicieni“ – așa m-am adresat mulțimii strănse la Hotel du Pont din Wilmington în 1972, atunci când mi-am anunțat candidatura pentru Senat.

„Trebuie să avem oficialități publice care să aibă curajul de a spune oamenilor exact ce gândesc... Eșecul nostru din ultimii ani nu reprezintă eșecul cetățenilor noștri de a face față provocărilor, ci mai degrabă eșecul ambelor partide mari de a le explica respectivele provocări cu sinceritate și curaj și de a avea încredere în dorința oamenilor de a face tot ce trebuie făcut... Cu toții știm – cel puțin, asta ni se repetă fără încetare – că suntem un popor divizat. Și știm că există oarecare adevăr în afirmația aceasta. Mult prea des ne-am lăsat dominați de diferențele dintre noi. Mult prea des am permis celor avizi de putere să se folosească de aceste diferențe pentru propriul lor câștig politic. Mult prea des ne-am ascuns în spatele acestor diferențe când am văzut că nu există nimeni care să ne ajute să le învingem. Însă toate diferențele acestea dintre noi sunt infime în comparație cu valorile pe care le avem în comun... Eu candidez la Senat pentru că... doresc să repun în funcțiune sistemul și sunt convins că asta își doresc cu adevărat toți americanii.“

Așa credeam în 1972, la fel cred și astăzi. Părinții fondatori ai națiunii noastre au creat un sistem politic genial, nemiîntâlnit nicăieri în lume; și generații întregi de americani s-au folosit de sistemul acesta pentru a-și face țara mai corectă, mai dreaptă, mai primitoare, mai devotată respectării drepturilor și libertăților individuale. Statele Unite au cel mai bun și mai echitabil sistem de guvernare din întreaga lume. Acest sistem nu are absolut nicio hibă; de fiecare dintre noi depinde să-l facem să funcționeze așa cum se cuvine.

Iar eu am avut privilegiul de a putea să mă pun în slujba lui. Am fost senator din partea statului Delaware mai mult de jumătate din viață. Și acum, după aproape treizeci și cinci de ani,

munca aceasta mă pasionează mai mult ca oricând și mă simt mai dedicat decât m-am simțit vreodată în întreaga mea carieră. În fiecare zi citiți sau auziți știri despre starea lamentabilă în care se găsește politica națiunii noastre, despre disputele înverșunate și partizane din interiorul partidelor și despre regretabila duritate a discursului. Nu am de gând să neg nimic din toate aceste lucruri, dar, din interiorul arenei, nimic nu ți se pare ireversibil sau fatal. Sigur, întotdeauna este loc de mai bine. Dacă n-aș fi convins de asta, n-aș avea ce să mai caut în politică. De fapt, astăzi mi se pare că există cea mai mare șansă din întreaga mea carieră. Poate pentru că am convingerea că, după toți acești ani, oamenii chiar ascultă ce le spun.

De-a lungul istoriei noastre, doar câteva zeci de oameni au fost senatori mai multă vreme decât mine. În 1972, când am fost ales, nu aveam decât douăzeci și nouă de ani, nici măcar vârsta necesară pentru depunerea jurământului. La vremea respectivă încă erau acolo senatori legendari. Poate aceștia nu au fost mai buni sau mai răi decât cei de astăzi, dar, fie ei dixiecrați¹ sau progresiști, au fost extrem de cunoscuți: James O. Eastland, Sam Ervin, John Stennis, Barry Goldwater, Walter Magnusson, Stuart Symington, Jacob Javits, Henry „Scoop“ Jackson, Abraham Ribicoff, Philip Hart. Iar cei mai buni dintre ei – senatori precum Mike Mansfield și Hubert Humphrey – au reușit să-i facă pe americani să respecte acest for legislativ. Când am intrat pentru prima oară în Senat, mi s-a părut a fi un loc sacru și la fel mi se pare și astăzi. Au trecut treizeci și

¹ Dixiecrat – termen care inițial desemna un membru al States' Rights Democratic Party, înființat și dizolvat în 1948; ulterior a ajuns să fie utilizat de democrații din Nord pentru a-i desemna pe democrații sudiești, care erau mai conservatori (n. red.).

cinci de ani¹ și încă mi se face pielea de găină când ies din Union Station și dau cu ochii de cupola Capitolului.

Fiind cel mai tânăr, am pornit de jos și aveam un birou atât de mic, că oamenii din echipa mea erau obligați să se ridice de pe scaune și să se lipească de perete dacă voia să intre cineva. La vremea aceea nu intenționam să rămân în funcția de senator mai mult de șase luni. Însă am rezistat mult mai mult, în perioade diferite, în calitate de președinte al comisiilor Juridică și pentru Politică Externă. În cele șase mandate ale mele s-au schimbat multe lucruri – unele în bine, altele în rău. Am fost coleg cu ultimii dintre segregacioniștii din Sud, dar am fost prezent atunci când au depus jurământul senatorii Carol Moseley Braun² și Barack Obama. În 1973 nu exista nicio femeie senator. Astăzi sunt șaisprezece, și una dintre ele are mari șanse la președinție.³ În sălile comisiilor, în sălile de ședințe, la garderobă, ba chiar și în holul de la parterul Senatului, am asistat la declinul decenței și la intensificarea ostilității colegilor mei care se opuneau din răspuțeri atunci când erau rugați să privească lumea prin ochii altuia. Am fost martor la dezvoltarea parteneriatelor și la puterea din ce în ce mai mare a banului atât în campaniile electorale, cât și în administrație. Dar am văzut și mii de mici fapte bune din ambele părți și sute de acte de curaj personal sau politic.

Regulile și tradițiile Senatului cer tuturor senatorilor, fie aceștia bărbați sau femei, să dea tot ce au mai bun în ei. La începuturile primului meu mandat, atunci când procuratura i-a cerut

¹ Autorul se referă la anul 2007, anul publicării volumului de față (n. red.).

² Carol Moseley Braun – prima femeie afro-americană din Senatul SUA, senatoare de Illinois în perioada 1993–1999 (n. tr.).

³ În 2021 sunt 24 de femei în funcția de senator al SUA (n. red.).

lui Nixon să predea dosarele Watergate, administrația părea să se îndrepte spre o criză constituțională. Președintele i-a cerut senatorului John Stennis să intervină în favoarea lui, să asculte înregistrările, să le sintetizeze pentru colegii lui, dar să le ascundă plenului Senatului. Stennis nu a acceptat. Nu avea deloc de gând să ajute administrația; iar înregistrările aveau să fie la dispoziția tuturor celor interesați. John Stennis a respectat Constituția, atâta tot. Mi-aduc aminte și astăzi ce a declarat el în ziua aceea în cadrul întrunirii Partidului Democrat: „M-am gândit mult și bine care ar fi datoria mea. Și am hotărât să fac ce mă obligă onoarea... am decis că sunt senator. Am decis că nu sunt omul președintelui. Prin urmare, nu am de gând să ascult înregistrările. Și eu sunt mândru că sunt senator. Această poziție îmi permite să-mi folosesc la maximum punctele forte și să îmi pun în practică toate convingerile cele mai profunde.“

Sunt în slujba cetățenilor din Delaware, dar și în slujba Constituției și a națiunii. George Washington spunea că Senatul este o instituție concepută în scopul de a „tempera“ interesele de moment. Statutul îi obligă pe senatorii Statelor Unite să analizeze în perspectivă toate chestiunile, atât cele de natură națională, cât și internațională; să trateze fiecare problemă cu inteligență și prudență, atât individual, cât și colectiv; să protejeze minoritățile împotriva patimilor distrugătoare ale majorității; și să fie cu ochii în patru pentru ca nu cumva vreun președinte să-și depășească prerogativele. Senatul a fost creat tocmai în scopul de a juca rolul de moderator independent, iar această responsabilitate a lui transcende toate disputele partizane, indiferent de perioadă.

În calitate de senator al Statelor Unite, am fost martor la multe evenimente istorice (în unele jucând chiar un rol): Războiul din Vietnam, Afacerea Watergate, criza ostaticilor

din Iran, nominalizarea lui Robert Bork în fruntea Curții Supreme, căderea zidului Berlinului, reunificarea Germaniei, dezmembrarea Uniunii Sovietice, 9/11, două războaie în Irak, punerea sub acuzare (*impeachment*) a unui președinte, demisia unui președinte și rezultatul unor alegeri prezidențiale decis de Curtea Supremă. Am fost în zone de conflict de pe tot cuprinsul globului și am fost martor la comiterea unor genocide. Am purtat discuții dure cu Kosiğhin, Gaddafi, Helmut Schmidt, Sadat, Mubarak și Miloșevici. Am văzut prin ce situații grele au trecut președinții Nixon, Ford, Carter, Reagan, Clinton și cei doi Bush. M-am înscris în cursa prezidențială și am eșuat... și am fost cât pe ce să mor în urma unui anevrism cerebral. După aceea am fost nevoit să-mi refac sănătatea, reputația și cariera de senator. Anii care au trecut de atunci mi-au oferit cele mai multe satisfacții. Cel mai mândru sunt de faptul că am putut să dau o mână de ajutor la oprirea genocidului din Balcani și de rolul pe care l-am jucat în votarea legii pentru combaterea violenței împotriva femeilor (*Violence Against Women Act*, 1994). Chiar dacă nu am mai făcut (și chiar dacă nu voi mai face) nimic la fel de important, aceste două realizări ale mele au meritat toate greutatea și îndoielile care m-au măcinat în lunga mea carieră politică.

De-a lungul anilor am descoperit multe lucruri despre mine însumi, dar mai ales am primit numeroase lecții extrem de importante despre poporul american – despre motivele de mândrie ale compatrioților mei. În 1972, imediat după ce am câștigat primele alegeri, spuneam că îmi pun toată încrederea în poporul american – și vorbeam foarte serios. Nu spuneam așa doar în discursuri, ci discutam despre asta și cu soția mea. Am fost grozav de mândru de cursa noastră electorală din 1972, pentru că a fost corectă, simplă și curată. Credeam cu adevărat că respectam învățăturile primite de la

bunicul. Campania „Biden – candidat la Senat“ a intenționat să păstreze integritatea politicii și am sentimentul că am fost răsplătiți pentru acel efort. Discutam adesea cu soția mea, Neilia, în noua noastră casă, și îi ziceam: „Chiar asta simt, Neilia. Am toată încrederea în poporul american.“ Neilia a fost mereu mai realistă decât mine. „Joey“, îmi spunea ea, „mă întreb ce-ai fi simțit dacă ai fi pierdut alegerile.“

Vă divulg un secret: nu am tot timpul încredere absolută în judecata și înțelepciunea poporului american. Suntem cu toții oameni și suntem supuși greșelii. Atunci când conducătorii se consideră mai presus de restul cetățenilor, nu ne putem aștepta la decizii bune. Însă am încredere absolută în inima poporului american. Cele mai mari resurse ale țării noastre sunt fermitatea, hotărârea, curajul, decența, încăpățânarea și mândria cetățenilor ei. Cunosco mii de americani obișnuiți care se confruntă cu greutăți care ne-ar putea zdrobi pe mulți dintre noi, americani obișnuiți care se trezesc în fiecare dimineață și se iau la trântă cu viața care le-a fost dată. Cei mai mulți nu pretind nici favoruri speciale și nici compasiune, deși cei mai norocoși dintre noi ar fi dispuși să-i ajute, să le ia o parte din povara ce le apasă pe umeri. Mă bazez pe generozitatea, tăria de caracter și destoinicia compatrioților noștri. Am văzut în repetate rânduri manifestarea acestor calități, dar niciodată nu m-au impresionat mai profund decât în orele acelea de coșmar de după atentatele de la World Trade Center și Pentagon, din 11 septembrie 2001.

Avioanele și-au lovit țintele în timp ce eu mă aflam în trenul care mă ducea de la Wilmington la Washington. Iar atunci când am ieșit din Union Station, am văzut fumul ridicându-se deasupra Pentagonului și acoperind fluviul Potomac. Mi se părea o dimineață ireal de calmă. Aproape fără nicio adiere de vânt. Atât de multă liniște era în jur, că-mi auzeam până

și respirația. Am pornit spre Capitoliu. Soarele strălucea cu putere și țin minte că m-a uimit cât de limpede era cerul și cât de ciudat mi se părea că seninul lui nu era tulburat de traficul aerian. Însă, în Washington, începea să se simtă panica. Clădirea Capitoliului fusese evacuată. Senatori, membri ai Camerei Reprezentanților și echipele lor, toți se îngrămădeau speriați în parcul dintre Capitoliu și Union Station. Unii vorbeau la telefoanele mobile. Alții deja discutau despre necesitatea de a finanța „Star Wars“ – sistemul defensiv antirachetă al lui Reagan. Poliția Capitoliului nu permitea nimănui să mai intre în clădire, dar se înființase un post de comandă la etajul superior al unei clădiri de trei etaje din spatele birourilor senatoriale, iar acolo se ofereau informații congresmenilor. Majoritatea acestora se adăpostiseră la etajul al doilea. Așa că eu am tot făcut naveta între etaje, încercând să explic oricui avea vreme să mă asculte că trebuie să ne întoarcem în plen și să dovedim poporului american că ne ocupăm de problema apărută. Însă n-am reușit să înduplec pe nimeni; liderilor celor două partide li se spunea că trebuie să fie pregătiți să părăsească orașul. Dezgustat, congresmenul Bob Brady, care și el insistase să revenim în plen, a renunțat să mai stăruie. Și-a zis că poate ar fi de mai mult ajutor în circumscripția lui din Philadelphia și s-a oferit să mă ducă în Wilmington, că îi era în drum. Când am ieșit de acolo și am trecut printre zecile de reporteri din fața clădirii, le-am simțit amândoi panica tot mai mare; este de înțeles că toți erau nerăbdători să afle ce se întâmplă.

– Domnule senator Biden, m-a interplat o corespondentă de presă de la ABC, toți senatorii și membrii Camerei cu care am discutat mi-au spus că suntem în stare de război. Domnul senator Shelby, care este un membru important al Comisiei pentru activitatea serviciilor de informații, ne-a spus că acum

suntem practic în război. Că trebuie să fim în stare de război. Și domnul senator Chuck Hagel zice că trebuie să începem să ne închidem granițele, să ne închidem aeroporturile, să reexaminăm maniera în care ne protejăm instituțiile publice. Dumneavoastră ce părere aveți?

— Eu sper să nu fie adevărat.

Așa le-am spus și ei, și telespectatorilor ei.

„S-o spun și altfel. Am dat nas în nas cu realitatea. O realitate despre care știam că există și despre care știam că este foarte posibil să ni se întâmple chiar nouă. O realitate care s-a întâmplat, în diferite forme și proporții, în alte state. Dar, de fapt, pentru ca să putem să ripostăm așa cum trebuie acestei realități, ar trebui să ne alterăm libertățile civile, să schimbăm modul în care trăim, iar atunci vom fi pierdut cu adevărat războiul... Un război trebuie dus în așa fel încât să demonstrezi că libertățile tale civile, drepturile tale, independența ta nu sunt modificate în mod esențial... Există multe lucruri pe care le putem face pentru a reduce semnificativ orice posibilitate ca asemenea atentate să se mai producă vreodată fără să ne schimbăm ca națiune... Pentru că națiunea noastră este prea mare, prea puternică, prea unită, prea solidară din punctul de vedere al valorilor pe care le împărtășim cu toții, ca să permitem cuiva să ne dezbină, să ne frângă. Și așa ceva nu se va întâmpla. Nu se va întâmpla niciodată.“

Șefii Senatului și ai Camerei fuseseră deja convinși să se urce în elicoptere care să-i ducă la loc sigur, în Virginia de Vest. Vicepreședintele fusese luat pe sus și dus într-o ascunzătoare secretă. Președintele era la bordul Air Force One și zbura

dintr-un loc în altul; fusese convins că era prea periculos să revină la Washington.

Turnurile Gemene s-au prăbușit când noi ne îndreptam spre Wilmington și se estima că în New York erau cinci, șase, șapte mii de morți – poate mai mulți. Am ajuns acasă, am dat drumul la televizor și am văzut că inima Americii încă bătea cu multă putere. Doctorii și asistentele de la spitalele din New York City erau pregătiți să primească răniții. Newyorkezii stăteau pe străzi și bulevarde la cozi infernal de lungi ca să doneze sânge, deși fuseseră anunțați că nu mai este nevoie. Le citeam pe chipuri dorința, nerăbdarea de a face ceva, *orice*. Nimeni nu vorbea despre starea de război sau despre răzbu-nare. Nu voiau decât să-și facă datoria de cetățean al acestei țări. Ziua aceea mi-a reamintit că America este în stare să se confrunte cu orice situație, chiar în momente de tăcere deplină din partea conducătorilor de la Washington. Privindu-i pe acei oameni care doreau din tot sufletul să doneze sânge, am fost convins că țara noastră își va reveni din șoc și va face față fără nicio ezitare acestei noi crize, din care va ieși încă și mai puternică decât a fost până atunci.

Pentru mine acesta este primul principiu al vieții, principiul ei fundamental, și o lecție pe care nu o poți învăța doar stând în preajma vreunui înțelept. Pentru că viața are o singură lecție simplă, care-ți cere să te ridici în picioare după ce ai fost doborât. Iar lecția aceasta o deprinzi atât urmărindu-i pe ceilalți, cât și aplicând personal învățătura ei. Am primit zilnic această lecție în vremea copilăriei mele, petrecute în casa cu etaj și subsol din suburbia Wilmingtonului, în Delaware. Tatăl meu, Joseph Robinette Biden Sr, era un om scump la vorbă. Ce am învățat de la el am învățat mai mult observându-l. În tinerețe avusese parte de o mare cumpănă, pierduse ceva ce știa că nu va mai putea recăpăta niciodată.

Însă asta nu l-a împiedicat să încerce în continuare. În fiecare dimineață, el se trezea primul, se bărbiera, își punea costumul elegant, făcea cafeaua și se pregătea să plece la reprezentanța auto, unde avea o slujbă care nu i-a plăcut niciodată. Jim, fratele meu, spunea că îl auzea cântând în bucătărie în majoritatea dimineților. Tata era un om nespus de demn. Nu s-a dat niciodată bătut și nu s-a plâns niciodată. „Lumea nu-ți este datoare cu nimic, Joey“, obișnuia el să-mi spună pe un ton blând, fără ranchiună. Nu avea timp să stea și să-și plângă de milă. Nu judeca omul după dificultățile avute în viață, ci după cât de repede a reușit să le depășească. După cât de repede a reușit să se ridice de la pământ, unde-l doborâse viața.

Ridică-te! Aceasta era expresia lui preferată, care m-a însoțit de-a lungul întregii mele vieți. Te-a aruncat lumea în cap? zicea el. Atunci, *ridică-te!* Zaci în pat și te vaiți și-ți plângi de milă? *Ridică-te!* Cazi în fund pe terenul de fotbal? *Ridică-te!* Ai luat o notă proastă? Părinții fetei n-o lasă să se vadă cu un băiat catolic? *Ridică-te!*

Iar mai târziu am început să-mi spun singur asta. Domnule senator, s-ar putea să nu mai fiți în stare să vorbiți după operație. *Ridică-te!* Ziarele spun că ești plagiator, Biden? *Ridică-te!* Soția și fiica ta – îmi pare nespus de rău, Joe, nu am putut să le salvăm.¹ *Ridică-te!* A trebuit să repeți un an la facultatea de drept? *Ridică-te!* Copiii râd de tine din cauză că te bălbăi, B-b-b-Biden? *Ridică-te!*

¹ În 1972, soția și fiica sa, Naomi, în vârstă de un an, au murit în urma unui grav accident de circulație (n. red.).